

WSPOMNIENIE O PROFESORZE JACKU LYSZCZYNIIE (1954–2020)

KRZYSZTOF BILIŃSKI*

www.orcid.org/0000-0002-8679-4168

Jacka poznałem w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, na jednej z wielu odbywających się wtedy konferencji poświęconych romantyzmowi. Połączyła nas literatura śląska. Chcieliśmy wyjść poza ciasny regionalizm i badać stosunki tego piśmiennictwa z literaturą polską. Rozmowy przeciągały się głęboko w noc, a efektem tych rozważań było opracowanie wierszy wybranych Jana Nikodema Jaronia *Ballada jesienna* (Katowice 1998). Jacek napisał do tego zestawienia komentarz romantyczny, ja zaś skupiłem się na tradycji pozytywistycznej i młodopolskiej. Wcześniej wydał on dzieło *Poeta szczęsnej ziemi, ks. Norbert Bonczyk* (Katowice 1994), zaś jeszcze w 1992 roku opublikował w „Śląskich Miscellaneach” pierwszą rozprawę śląskoznawczą *Ostatni śląski romantyk. Poematy Norberta Bonczyka na tle prądów literackich XIX wieku*. Z tym pismem był związany od tego właśnie roku aż do 2008.

Kariera naukowa Jacka była nietypowa. Po ukończeniu I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Katowicach rozpoczął studia polonistyczne, które ukończył w 1977 roku. Następnie podjął pracę dziennikarską w Polskiej Agencji Prasowej w ogólnopolskich dziennikach. Był członkiem SDP (1978–1982). 17.05.1988 roku na podstawie rozprawy *Twórczość poetycka Maurycego Gosławskiego* uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych (promotor prof. Ireneusz Opacki) i został zatrudniony jako adiunkt w Instytucie Nauk o Literaturze Uniwersytetu Śląskiego. Dysertacja ukazała się drukiem w 1994 roku. W 1998 wydał pracę *Księdza Antoniego Stabika podróże i książki*, a rok wcześniej Józefa Lompy *Do polskiej muzy. Wybór wierszy*. Swoje rozprawy publikował w „Annales Silesiae” (1995, 1999), „Postscriptum” (1993, 2002, 2009), „Śląsku” (1996, 2002, 2007–2009, 2014) i „Ruchu Literackim” (2003, 2005–2009, 2011–2013).

* Krzysztof Biliński – prof dr hab., Uniwersytet Wrocławski.

Od 1993 roku był członkiem Oddziału Komisji Historycznoliterackiej PAN w Katowicach. W 2000 roku ukazał się *Pielgrzym w kraju rozkoszy. O poezji Konstantego Gaszyńskiego*, który stał się podstawą habilitacji (19.06.2001). Wraz z Markiem Piechotą wydał *Słownik Mickiewiczowski* (Katowice 2000). W 2002 roku Jacek opublikował książkę *Na śląskim Parnasie. Poezja polska na Śląsku 1795–1922 wobec tradycji*, a w 2004 – wybór poezji Augustyna Świdra. 31.01.2008 Jacek uzyskał tytuł naukowy profesora. W 2009 roku pojawiła się pozycja „*Bóg jest z Napoleonem, Napoleon z nami*”. *Mit Napoleona w literaturze*. W 2011 roku zostało wydane dzieło *Natura, historia, egzystencja. W poszukiwaniu romantycznego uniwersum*, a w cztery lata później *Romantyczne lektury. Studia i szkice*. W 2016 ukazał się *Cyprian Norwid. Poeta wieku XIX*, a w końcu w 2019 – *Wykłady z romantyzmu*. Ważną pracą był *Słownik pisarzy śląskich*, pod Jego redakcją i Dariusza Rotta (t. 1–5, Katowice 2005–2017).

Mój Przyjaciel był pochłonięty literaturą romantyczną. Wielokrotnie dawał temu wyraz na konferencjach naukowych, na których byliśmy razem. Obok tego miał na koncie liczne teksty w czasopismach i książkach zbiorowych. Był również autorem prac edytorskich i redakcyjnych. Pod jego kierunkiem i we współpracy z innymi wydał 17 prac z zakresu tak romantyzmu, jak i literatury śląskiej. Trzecim zakresem badawczym Jacka była literatura hiszpańska. Tłumaczył współczesnych poetów tego kręgu kulturowego, a w 1996 roku został członkiem Asociación Española de Semiótica.

Brał udział w kongresach iberystycznych (1996, 1998, 2000, 2002, 2004, 2007–2012). W latach 2008–2010 opracował *Encuendros*, vol. 1–2 (wraz z J. Wilk-Racięską) i vol. 3 (z W. Walasek), a w roku 2016 – *Relecturas y nuevos Horizontes en los estudios hispánicos*, vol. 1 (z J. Wilk-Racięską i M. Kobiela-Kwaśniewską). Jacek był profesorem zwyczajnym w Instytucie Nauk o Literaturze im. Ireneusza Opackiego na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego, jak również profesorem w Instytucie Języków Romańskich i Translatoryki na Wydziale Filologicznym. Za swoją działalność badawczo-dydaktyczną był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (2005), Złotą Odznaką „Za zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego” (2007) i Złotą Odznaką „Za zasługi dla Województwa Śląskiego” (2010). Był czterokrotnie uhonorowany nagrodami indywidualnymi JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego (2002, 2003, 2009, 2012).

Odszedł Przyjaciel, wspaniały kolega, z którym mogłem rozmawiać dosłownie o wszystkim i doskonale go rozumieć, i który także rozumiał mnie. Jacek doskonale radził sobie z materią literaturoznawczą, był lubianym dydaktykiem i całym sercem związał się ze Śląskiem. Jacek uwielbiał kulturę hiszpańską, muzykę poważną i poetycką oraz operę. Cześć Jego Pamięci!